

ממ:

אלו עוברין פרק שלישי פסחים

מסורת הש"ס

עין משפט
גר מצוה

גב א מ"י שס ה"ל נב
 טו"ש"ע סס פ"ו:
 גב ג מ"י פ"ה מה'י
 עבוד הללג ב מתנ
 לארץ רד טור ש"ע ח"מ
 סתק לז ספיק ח:
 גב ג מ"י פ"ה מה'י
 נהלת הללג ו מתנ
 עשן לו טו"ש"ע ח"מ פ'
 לז ספיק ג:
 גב ד מ"י פ"ה מה'י
 נהלת הללג ו מתנ
 עשן לו טו"ש"ע ח"מ פ'
 קפס ספ"ו וס"י קלו פ"ד:

רבינו הגאון

תני ר' אומר עש הארץ
 אסור לאכול בשר שנאמר
 זאת תורת הבמה. אפר
 ר' אלעזר עש הארץ כדור
 לתרונו ביום הכפורים
 שחל להיות בשבת. אמרי
 לו תלמידיו רבי כו.
 אמר ר' יוחנן עש הארץ
 סותר לקרעו כדג כו.
 ואסור להתלוות עמו
 בדרך כו. ח"ד גדולה
 שנאה שישנאים עמי
 הארץ תלמידי הכהנים עמי
 ונשותיהם. שנה ופירש יתר
 מכולן. ח"ד ששה דברים
 נאמרו בשם הארץ. ואין
 מסורין להם עדות. ואין
 מקבלין פתח עדות. ואין
 מגלין להם את הסוד. ואין
 ממנין מהם אפוטרופין על
 היתומים. ואין ממנין אותן
 אפוטרופין על קופה של
 צדקה. ואין מתלוין עמהן
 בדרך. ויש אומרים אף
 אין מכריזין על אבן.
 ותקן יוחנן דנפיק מיניה
 זרעא מעליא (שנאמר) וכן
 וצדיק ילבש. מתני וכן
 מי שיצא מירושלים ונכר
 שיש בירו כשר יקרא אם
 עבר צופים שירפו בו.
 פירוש שם מקום ששומר
 שם ונזופת בכל דע. שירפו
 במקום שנוכרו. ואם לא
 עבר הצופים חזרו כו. עד
 כמה חזרוין. ר"מ אמר
 כין חמץ בין בשר קרש
 כביצה. ר' יהודה אומר
 זה היה כביצה. וחכמים
 אומרים בשר קרש כית
 וחמץ (בכתבתו) (בכיצתו).
 ואקשינו ורמינו עד כמה
 מומנין עד כוית. ר' יוחנן
 אומר עד כביצה. ככלל
 דלר"ם כוית חטוב. ולר'
 יהודה כביצה. ופירש ר'
 יוחנן מוחלת פשיטה.
 כלומר חלף דברי ר' מאיר
 לר' יהודה ודברי ר' יהודה
 לר' מאיר. כי הוסיף ולא
 תיקש דבריהן אדבריהן.
 אביי אמר לעולם לא תפוך.
 והתם בענין זימון בקראי
 פליגי. ר"מ סבר ואכלת זו
 אכילה. ושבעת זו שתייה.
 ור' יצחק אכילה כוית. ור'
 יהודה סבר לך לא בעען
 אכילה שיש בה שביעה.
 י"א תורה פחות מכביצה.
 והאט כסברא פליגי. ר"מ
 מקיש ליה לשומאחו טה
 שומאחו מכביצה אף
 חזרתו מכביצה. ר' יהודה
 אומר לך כוית. מה נזר
 אסורו בכוית דאכילה
 כתיב ביה אף חזרתו
 בכוית.

ואינו מסקל. לשומעים: גדולי הדור. אנשי מעשה ולדיקים: צדק
 נכאי דקדק. שאין ממנין אלא אם כן טובים ונאמנין: נשויסין
 שרץ. שאין זכירות נמלות: עם כל כהמה. שדומות לכהמה שאין
 להן לב להכין: כי היא חייך ואורך ימך על חיו לא חס. ללמוד
 תורה ולמינות: על מי חבירו לא כל
 שכן. ויש ללמד שמה ימרגנו: ומגבו.
 דמו לא מי כדלמרינן בשמיטת חולין
 (דף כה). קרעו כדג ממתא כהאל
 מיד ואף על גב שמפרפר ואמר רבי
 שמואל בר רב יצחק ומגבו: אינלמלא
 לריבין אנו להס. למוזותיהן ולעורסת
 היו הורגין אותנו: כאילו כועל
 ארוספו כפניו. שמנישו: מאורסה.
 לכל קהילות יעקב: שנס ופירש. תלמיד
 ששנה ופירש מן התורה ויודע כמה
 תלמידי חכמים מגניס את עמי הארץ
 וכמה הם שפלים צענייהם שגמא יומר
 מכולס: אין מוסרין לו עדות. אין
 מומנין אותו לשמוע דבר להעיד עליו:
 ואין מגלין לו סוד. שוס דבר סתר
 לפי שהן רכיל ומגלה: על היתומין.
 שחשוד ענין הגול: המואל אכידה חייב
 להכריז כדלמרינן בלאו מליאות (ב"מ כה).
 ועם הארץ לאו חייך הוא דלמי עושה
 מעשה עמך: מומנין. שלשה שאלנו
 כאלת דמנין מינין לומן ואין רשאין
 ליחלק: ואכלת ושבעת. מהאי קרא נפקא
 לן ברכת היומין (בבבכות דף מה:).
 מורסו. ומדרגתן היא ואשיעור טומאתו
 אסמיה וטומאת אורכלן ככניאה:
 כאיסורו

ואינו מסקל. לשומעים: גדולי הדור. אנשי מעשה ולדיקים: צדק
 נכאי דקדק. שאין ממנין אלא אם כן טובים ונאמנין: נשויסין
 שרץ. שאין זכירות נמלות: עם כל כהמה. שדומות לכהמה שאין
 להן לב להכין: כי היא חייך ואורך ימך על חיו לא חס. ללמוד
 תורה ולמינות: על מי חבירו לא כל
 שכן. ויש ללמד שמה ימרגנו: ומגבו.
 דמו לא מי כדלמרינן בשמיטת חולין
 (דף כה). קרעו כדג ממתא כהאל
 מיד ואף על גב שמפרפר ואמר רבי
 שמואל בר רב יצחק ומגבו: אינלמלא
 לריבין אנו להס. למוזותיהן ולעורסת
 היו הורגין אותנו: כאילו כועל
 ארוספו כפניו. שמנישו: מאורסה.
 לכל קהילות יעקב: שנס ופירש. תלמיד
 ששנה ופירש מן התורה ויודע כמה
 תלמידי חכמים מגניס את עמי הארץ
 וכמה הם שפלים צענייהם שגמא יומר
 מכולס: אין מוסרין לו עדות. אין
 מומנין אותו לשמוע דבר להעיד עליו:
 ואין מגלין לו סוד. שוס דבר סתר
 לפי שהן רכיל ומגלה: על היתומין.
 שחשוד ענין הגול: המואל אכידה חייב
 להכריז כדלמרינן בלאו מליאות (ב"מ כה).
 ועם הארץ לאו חייך הוא דלמי עושה
 מעשה עמך: מומנין. שלשה שאלנו
 כאלת דמנין מינין לומן ואין רשאין
 ליחלק: ואכלת ושבעת. מהאי קרא נפקא
 לן ברכת היומין (בבבכות דף מה:).
 מורסו. ומדרגתן היא ואשיעור טומאתו
 אסמיה וטומאת אורכלן ככניאה:
 כאיסורו

רבי עקיבא: כשהייתי עם הארץ אמרתי מי יתן לי תלמיד חכם ואנשבנו
 כחומר אמרו לו תלמידיו רבי אמרו ככלב אמר להן זה נושך ושובר
 עצם זה נושך ואינו שובר עצם: תניא היה רבי מאיר אומר כל
 המשיא בתו לעם הארץ כאילו כופתה ומניחה לפני ארי (מה ארי
 דורס ואוכל ואין לו בושת פנים אף עם הארץ מכה ובוטל ואין לו בושת
 פנים: תניא רבי אליעזר אומר ר' אינלמלא אנו צריכין להם למשא ומתן היו
 הורגין אותנו תנא רבי חייה כל העוסק בתורה לפני עם הארץ כאילו כועל
 ארוסתו בפניו שנאמר יתורה צוה לנו משה מורשה אל תקרי מורשה אלא
 מאורסה גדולה שנאה ששונאין עמי הארץ לתלמיד חכם יותר משנאה
 ששונאין עובדי כוכבים את ישראל ונשותיהן יותר מהן: תנא שנה ופירש
 יותר מכולן תנו רבנן ששה דברים נאמרו בעמי הארץ: אין מסורין להן
 עדות ואין מקבלין כמנו עדות ואין מגלין להן סוד: ואין ממנין אותן אפוטרופין
 על היתומים ואין ממנין אותן אפוטרופין על קופה של צדקה ואין מתלוין
 עמהן בדרך ויש אומרים אף אין מכריזין על אבידתו ותנא קמא (ומנין
 דנפיק מיניה זרעא מעליא ואכיל ליה שנאמר יכין וצדיק ילבש: וכן מי
 שיצא וכו'): למימרא דרבי מאיר סבר כביצה הוא דחשיב ורבי יהודה סבר
 כוית נמי חשיב ורמינהו עד כמה הן מומנין יעד כוית ורבי יהודה אומר עד
 כביצה אמר רבי יוחנן מוחלת פשיטה אביי אמר לעולם לא תיפוך התם
 בקראי פליגי הכא בסברא פליגי התם בקראי פליגי רבי מאיר סבר ואכלת
 זו אכילה ושבעת זו שתייה ואכילה כוית ורבי יהודה סבר ואכלת ושבעת
 אכילה שיש בה שביעה ואיוו זו בכביצה הכא בסברא פליגי רבי מאיר סבר
 חזרתו כטומאתו מה טומאתו בכביצה אף חזרתו בכביצה ור' יהודה סבר חזרתו
 כאיסורו

אמר מאן יהיב לן גבול דמנכין לן אימיהו לרבי שמעון בן שטח וכו' שטה וזכרין להו וקאמר רבי שמעון בן שטח לגרמיה הוא דענד
 דלעולם אינו מוילא אחריס יד חונה עד שיאכל כית דגן משמע דאס אכל כית דגן היה מוילא אחריס ואי כית דרננן היכי מפיק
 להו הא אמר דלא אחי דרננן ומפיק דלורייתא ואורי' דהיינו דוקא קטן אינו מוילא אמו שאלנ שיעור דלורייתא אכל גדול אפילו לא אכל

כלל יכול להוילא אחריס מדלורייתא:

הדרן עלך אלו עוברין

א) ושימין נה: (ב) ס"א
 ל"ג (ד) מסורין: (ה) פ"ט
 ד) ואולי ל"ל אלמל בירד
 ע"י מוס' מגילת כל. ד"ה
 אלמלא (ה) וברכות ט.
 סנהדרין ט"ז (ו) וביק
 קט"ז (ז) וברכות ט"ז
 ח) ברכות דף מה. יומא
 דף ע"ג. ט) ויחמל פ"ה.
 י) לקמן קמ"ג. כ) וברכות
 ט"ז. ל) וז"ל האונן.
 מ) סוף מע"ל. נ) ויביע
 מוס' קיפושין. ד"ה ר"כ
 זכ"ר ק"י. ד"ה ואל ומולין
 קל"ג. ד"ה ר"כ. ט) ויביע
 מוס' חולין ס"ב. ד"ה הדיקס
 ומוס' ב"ק ט: ד"ה ד"ס.
 ט) ויש' מוס' ב"מ כ"ב:
 ד"ה וי' דלמלא.

תורה אור השלם

1. ארור שכב עם כל
 בהמה ואמר כל העם
 אמן: דברים כ"א כ"א
2. זאת תורת הבמה
 והתוף וכל נפש הידה
 הרשעת במים ולכל נפש
 השורעת על קופה:
3. לאהבה את י' אלהיך
 לשמור בקלו ולחבוק בו
 כי הוא חייך וארץ ייך
 לשבת על האדמה אשר
 נשבע י' לאבותיך
 לאברהם ליצחק ויעקב
 לתת להם: דברים ל' כ
4. תורה צוה לנו משה
 מורשה קהלת יעקב:
 דברים לג ד
5. יכין וצדיק ילבש
 ובשר יכין ויחלם:
 איוב כ"ז
6. ואכלת ויבשת את י' אלהיך על
 הארץ הטבה אשר נתן
 לך: דברים ח' י

גלוין הש"ס

גמ' אפר ר"ע בשייתוי
 ק"ה ע"י מניסות סכ. ע"כ
 מוס' ד"ה סדוא לעט:

מוסף רש"י

עד כמה מומנין. מנכין
 על המון אחריו ויחמל (שם)
 כמה יאכל עמהם ויחמלי
 עמהם שימון. ונפקא מינה
 להוילא יד ומנכין אס
 ימנו לו היסס לנכך (בבבכות
 מה:). מוחלת פשיטה.
 התנא סנהדרין ט"ז ע"ה כלתת
 מתן והחלף טעמו (בבבכות
 מה:). ואכילה כוית.
 משמע ויחמל פ"ה. חזרתו
 כטומאתו. שיעור חזרתו
 כשיעור טומאתו. מלי
 חשיב לענין טומאה חשיב
 זה לענין תורה וברכות
 ט"ז.